

Nr 229.

Godkänd av första kammaren den 4 maj 1938.

Godkänd av andra kammaren den 4 maj 1938.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående förvärv av aktier i vissa järnvägsaktiebolag jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 93.)

Till Konungen.

1:o) **Förvärv av aktier i Hälsingborg—Hässleholms järnvägsaktiebolag.** I en den 3 mars 1938 dagtecknad proposition, nr 174, har Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att för inköp av aktierna i Hälsingborg—Hässleholms järnvägsaktiebolag må disponeras ett belopp av högst 4,320,000 kronor av till järnvägsstyrelsens förfogande stående likvida medel.

I två motioner (I: 280 och II: 410) har hemställts, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 174 ville besluta göra det uttalandet, att vid aktieförvärv i eller införlivande med statens järnvägar av enskilda banor det bör tillses, att de vid statens järnvägar anställda tjänstemännen icke i befodrings- eller lönehänseende komma att bliva lidande genom den överflyttning av tjänstemän, som kan beräknas komma att ske från de enskilda järnvägarna.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla förevarande förslag om inlösen av aktierna i Hälsingborg—Hässleholms järnvägsaktiebolag efter en kurs av 80 procent. Såsom motiv härför kan bland annat återopas den 73,6 kilometer långa huvudlinjens egenskap av en viktig förbindelselänk mellan västkustbanan vid Åstorps station och södra stambanan vid Hässleholms station. Enligt vad järnvägsstyrelsen påvisat måste vid sådant förhållande

linjens trafikuppgifter kunna väsentligt bättre uppfyllas under en samförvaltning med statens järnvägar. Överhuvud kunna såväl ur förvaltningssynpunkt som framför allt med hänsyn till trafikanternas intressen starka skäl anföras för att smärre järnvägsenheter helt införlivas med statens järnvägar, i all synnerhet när detta kan ske på frivillighetens väg och till skäligt pris.

Departementschefen har uttalat, att han utgått ifrån, att all skälig hänsyn skall tagas till den nu vid företaget anställda personalens intressen. I anledning härav har i väckta motioner framhållits som knappast rättvist att statens järnvägars personal, »som under en lång följd av år ägnat sin arbetskraft och sitt intresse åt statens järnvägar», skall stå tillbaka för här ifrågakvarande andra tjänstemän, »som åtminstone ofta icke äga samma utbildning och rutin som statens järnvägars egna tjänstemän». För egen del förutsätter riksdagen såsom något tämligen självklart, att det av departementschefen omnämnda hänsynstagandet till den övertagna personalen ej kommer att ske på bekostnad av den tidigare anställda egna personalens berättigade intressen lika litet som härigenom får åsidosättas gällande grundsats om förtjänst och skicklighet såsom ensamt normerande för varje befordran.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen medgivit, att för inköp av aktierna i Hälsingborg—Hässleholms järnvägsaktiebolag må disponeras ett belopp av högst 4,320,000 kronor av likvida medel, som stå till järnvägsstyrelsens förfogande.

2:o) Förvärv av aktier i Hälsingborg—Landskrona—Eslövs och Landskrona—Eslövs järnvägsaktiebolag. I en den 3 mars 1938 dagtecknad proposition, nr 209, har Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att för inköp av aktierna i Hälsingborg—Landskrona—Eslövs järnvägsaktiebolag och Landskrona—Eslövs järnvägsaktiebolag må disponeras ett belopp av högst 3,310,000 kronor av till järnvägsstyrelsens förfogande stående likvida medel.

Förevarande järnvägslinjer Hälsingborg—Billeberga och Landskrona—Eslöv anknyta till statens järnvägars linjer och därjämte till den under punkten 1:o) omförmälda Hälsingborg—Hässleholms järnväg. Även i nu förevarande fall saknas i koncessionen bestämmelser om statlig inlösningsrätt, ett skäl som synes ytterligare tala för att staten skaffar sig det avgörande inflytandet över företagen, då detta nu synes kunna ske genom ett aktieförvärv till skäligt pris.

Med bifall alltså till propositionen har riksdagen medgivit, att för inköp av aktierna i Hälsingborg—Landskrona—Eslövs järnvägsaktiebolag och Landskrona—Eslövs järnvägsaktiebolag må disponeras ett belopp av högst 3,310,000 kronor av likvida medel, som stå till järnvägsstyrelsens förfogande.

3:o) **Förvärv av aktier i Kalmar nya järnvägsaktiebolag och Sävsjöström—Nässjö järnvägsaktiebolag.** I en den 3 mars 1938 dagtecknad proposition, nr 216, har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att för inköp av aktierna i Kalmar nya järnvägsaktiebolag och Sävsjöström—Nässjö järnvägsaktiebolag må disponeras ett belopp av högst 1,900,200 kronor av till järnvägsstyrelsens förfogande stående likvida medel.

Även ifrågavarande båda järnvägsföretag, vilka genom sin huvudlinje bilda en sammanhängande förbindelse mellan Kalmar och statens järnvägars station Nässjö, synas lämpa sig för samdrift med statsbanorna.

Riksdagen har ansett sig böra godkänna förslaget om avtal med Kalmar stad om förvärv av aktiemajoriteten i de båda företagen, Kalmar nya järnvägsaktiebolag och Sävsjöström—Nässjö järnvägsaktiebolag.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen medgivit, att för inköp av aktierna i Kalmar nya järnvägsaktiebolag och Sävsjöström—Nässjö järnvägsaktiebolag må disponeras ett belopp av högst 1,900,200 kronor av likvida medel, som stå till järnvägsstyrelsens förfogande.

Stockholm den 4 maj 1938.

Med undersåtlig vördnad.
